

Sygn. akt I ACz 1242/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Paweł Rygiel

Sędziowie: SSA Barbara Górczanowska

SSA Jerzy Bess (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w W.

przeciwko Polskiej Agencji R.z siedzibą w W.

o ustalenie

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 27 kwietnia 2017 roku, sygn. akt I C 1443/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Barbara Górczanowska SSA Paweł Rygiel SSA Jerzy Bess

Sygn. akt I ACz 1242/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Nowym Sączu: I. stwierdził swą niewłaściwość miejscową; II. przekazał sprawę do rozpoznania według właściwości Sądowi Okręgowemu w W. – Wydział Cywilny.

W uzasadnieniu przedmiotowego orzeczenia Sąd Okręgowy podał, że przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy strona pozwana reprezentowana przez kwalifikowanego pełnomocnika procesowego podniosła zarzut braku właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Nowym Sączu i wniosła o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania według właściwości sądowi właściwemu dla siedziby strony pozwanej, tj. Sądowi Okręgowemu w W. – Wydział Cywilny. W uzasadnieniu wniosku o przekazanie podano, iż umową o dofinansowanie nr (...)z dnia 26 września 2011 roku strony kompleksowo określiły zakres stosunku prawnego polegającego na udzieleniu dofinansowania. Zgodnie zaś z § (...) umowy wprowadzono zasadę, że wszelkie wątpliwości są rozstrzygane w pierwszej kolejności w drodze negocjacji, a gdy strony nie dojdą do porozumienia to spory wynikłe będą rozstrzygane przez sąd powszechny właściwy dla siedziby Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia. Po myśli § (...) pkt (...)umowy Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą II stopnia jest strona pozwana, której siedziba mieści się w W..

Sąd Okręgowy podkreślił, że zawarcie umowy prorogacyjnej na podstawie art. 46 § 1 k.p.c. powoduje ten skutek, że sąd oznaczony przez strony w takiej umowie jest wyłącznie właściwy, a tym samym brak jest podstaw do zastosowania przepisów o właściwości przemiennej (art. 31 – 37 k.p.c.). W konsekwencji w razie wniesienia sprawy do sądu

właściwego z ustawy wbrew postanowieniom umowy prorogacyjnej, pozwanemu służy zarzut niewłaściwości sądu do momentu wdania się w spór co do istoty sprawy (art. 202 k.p.c.).

Zdaniem Sądu I instancji, z uwagi na treść zawartej przez strony umowy zasadny jest zarzut strony pozwanej, że sądem właściwym w sprawie jest sąd właściwy dla siedziby Polskiej Agencji R.z siedzibą w W., tj. Sąd Okręgowy w W. Wydział Cywilny. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 200 § 1 k.p.c. stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę sądowi właściwemu.

Na przedmiotowe postanowienie zażalenie wniosła strona powodowa zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 202 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zarzut niewłaściwości sądu zgłoszony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew nie jest spóźniony w sytuacji, gdy wcześniej toczyło się postępowanie zabezpieczające, w ramach którego pozwany wdał się w spór (kwestionując roszczenie powoda) nie zgłaszając zarzutu niewłaściwości. Na podstawie tak ujętego zarzutu strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i kontynuowanie postępowania w Sądzie Okręgowym w Nowym Sączu. Strona powodowa wniosła również o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia strona powodowa wskazała, że w przedmiotowej sprawie postępowanie główne poprzedzone było postępowaniem zabezpieczającym, które toczyło się przed Sądem Okręgowym w Nowym Sączu do sygn. akt I Co 213/16. W ramach tego postępowania wydane zostało postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń strony powodowej. Przedmiotowe postanowienie zostało zaskarżone zażaleniem przez stronę pozwaną. W zażaleniu tym strona pozwana zajęła merytoryczne stanowisko co do roszczeń strony powodowej, kwestionując je w całości, jednocześnie w zażaleniu nie został podniesiony zarzut niewłaściwości Sądu Okręgowego w Nowym Sączu do rozpoznania niniejszej sprawy.

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według obowiązujących przepisów.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana wskazała, że w postępowaniu zabezpieczającym strony nie wdają się sensu stricto w spór co do zasadności żądań, a jedynie wskazują argumenty przemawiające za lub przeciw przyjęciu, że roszczenia uprawnionego są na tyle prawdopodobne, że zasługują na zabezpieczenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Stosownie do treści art. 200 § 1 zd. 1 k.p.c. sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaze sprawę sądowi właściwemu. Zgodnie z art. 202 k.p.c. niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Sąd nie bada z urzędu tej niewłaściwości również przed doręczeniem pozwu. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, okoliczności, które uzasadniają odrzucenie pozwu, jak również niewłaściwy tryb postępowania, brak należytego umocowania pełnomocnika, brak zdolności procesowej pozwanego, brak w składzie jego organów lub niedziałanie jego przedstawiciela ustawowego sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy.

Jak wynika z przytoczonego powyżej przepisu zarzut niewłaściwości sądu z uwagi na zawartą przez strony umowę prorogacyjną pozwany może zgłosić najpóźniej do momentu wdania się w spór co do istoty sprawy. Wdanie się w spór co do istoty sprawy następuje w chwili, w której pozwany zaprzeczy zasadności roszczenia formalnego, oświadczając, że nie uznaje żądania pozwu lub że wnosi o oddalenie powództwa. Z reguły następuje to w pierwszym terminie rozprawy, po jej wywołaniu, może także nastąpić w odpowiedzi na pozew, sprzecznie od wyroku zaocznego lub zarzutach (albo sprzecznie) od nakazu zapłaty. Termin prekluzyjny do zgłoszenia zarzutu niewłaściwości sądu usuwalnej w drodze umowy stron (umowy prorogacyjnej) biegnie dla pozwanego od chwili doręczenia mu odpisu pozwu, w której następuje zawiśnięcie sporu.

Podkreślić należy, że o ile przepis art. 202 k.p.c. odnosi się wprost do procesu wszczętego, tj. zainicjowanego prawidłowym złożeniem pozwu, o tyle w przypadku postępowania zainicjowanego jedynie wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia może być stosowany zgodnie z normą art. 13 § 2 k.p.c. jedynie odpowiednio, co oznacza że może dojść do sytuacji, że w ogóle nie znajdzie on zastosowania (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2011 roku, sygn. akt I ACz 908/11, LEX nr 1102909). Postępowanie zabezpieczające ma charakter akcesoryjny w stosunku do postępowania rozpoznawczego. Jego celem jest zapewnienie uprawnionemu tymczasowej ochrony i umożliwienie mu wykonania w przyszłości ewentualnie zapadłego w sprawie orzeczenia uwzględniającego powództwo bądź osiągnięcia w inny sposób celu postępowania w sprawie. Rozpoznając wniosek o udzielenie zabezpieczenia złożony przed wszczęciem postępowania sąd bada jedynie uprawdopodobnienie przez stronę istnienia roszczenia oraz interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. W ramach postępowania zabezpieczającego Sąd nie rozstrzyga sprawy merytorycznie.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie Sąd I instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Zgodnie bowiem z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach procesu w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że przez orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w danej instancji należy rozumieć wyrok (postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym) albo inne orzeczenie, które trwale zamyka drogę do wydania wyroku (por. m. in. uchwałę z dnia 24 stycznia 2007 roku, sygn. akt III CZP 124/06, OSNC 2007/6, poz. 91 oraz postanowienie z dnia 24 kwietnia 2012 roku, sygn. akt I CZ 32/12). Przyjmuje się także, że chodzi tutaj o orzeczenie całkowicie kończące sprawę w danej instancji, a zatem o wyrok końcowy lub postanowienie o umorzeniu postępowania w całości lub odrzuceniu pozwu w całości, ponieważ dopiero takie orzeczenie pozwala na prawidłowe ustalenie wyniku sprawy, który z kolei w myśl art. 98 § 1 k.p.c. stanowi co do zasady podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Zgłoszone w postępowaniu zażaleniowym koszty procesu są rozliczane w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie w zależności od wyniku procesu, nie zaś od wyniku tych postępowań incydentalnych.

SSA Barbara Górczanowska SSA Paweł Rygiel SSA Jerzy Bess